

**Odkaz:**

**Rozsudek Soudního dvora (šestého senátu) ze dne 13. listopadu 1990, Marleasing SA proti La Comercial Internacional de Alimentación SA, věc C-106/89, Recueil 1990<sup>1</sup>**

**Klíčová slova:**

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce – Juzgado de Primera Instancia e Instrucción č. 1, Oviedo, Španělsko – směrnice 68/151/EHS – článek 11 – konformní výklad vnitrostátního práva

**Předmět:**

O výkladu článku 11 první směrnice Rady č. 68/151/EHS ze dne 9. března 1968 o koordinaci ochranných opatření, která jsou na ochranu zájmů společníků a třetích osob vyžadována v členských státech od společností ve smyslu čl. 58 druhého pododstavce Smlouvy, za účelem dosažení rovnocennosti těchto opatření (Úř. věst. L 65, s. 8)

**Skutkové okolnosti:**

ZPRÁVA K JEDNÁNÍ  
předložená ve věci C-106/89

**I – Právní rámec**

1. Podle článku 395 aktu o přistoupení Španělského království a Portugalské republiky a podle úprav smluv<sup>2</sup> přijmou tyto dva nové členské státy nezbytná opatření, aby již od data vstupu plnily ustanovení směrnic Společenství.

2. První směrnice Rady 68/151/EHS vycházející zejména z čl. 54 odst. 3 písm. g) Smlouvy o EHS má za cíl zajistit právní jistotu ve vztazích mezi určitými formami společností, včetně akciových společností, a třetími osobami, jakož i mezi společníky.

Za tímto účelem článek 11 směrnice vymezuje případy neplatnosti společností. Toto ustanovení říká:

„Právní předpisy členských států mohou upravovat režim neplatnosti společností pouze za následujících podmínek:

- 1) neplatnost musí být stanovena soudním rozhodnutím;
- 2) o neplatnosti lze rozhodnout pouze v následujících případech:
  - a) chybí akt, kterým se společnost zakládá, nebo nebyly dodrženy náležitosti předběžné kontroly či forma úředního ověření;
  - b) skutečný předmět podnikání je protiprávní, nebo je v rozporu s veřejným pořádkem;

---

<sup>1</sup> Jednací jazyk: španělština

<sup>2</sup> Úř. věst 1985, L 302, s. 23

- c) v aktu, kterým se společnost zakládá, nebo ve stanovách není uvedena obchodní firma společnosti nebo výše jednotlivých vkladů základního kapitálu nebo celková výše upsaného základního kapitálu, nebo předmět podnikání;
- d) nebyla dodržena ustanovení vnitrostátní právní úpravy o minimálním splaceném základním kapitálu;
- e) nezpůsobilost k právním úkonům všech zakládajících společníků;
- f) skutečnost, že v rozporu s vnitrostátními právními úpravou upravující společnost je počet zakládajících společníků nižší než dva.

Kromě těchto případů neplatnosti nepodléhá společnost žádnému důvodu neexistence, absolutní neplatnosti, relativní neplatnosti nebo prohlášení ze neplatnou.“

3. Španělský zákon ze dne 17. července 1951<sup>3</sup> o právním režimu akciových společností konkrétně nestanoví případy neplatnosti těchto společností. Právní teorie má také za to, že tato záležitost spadá do obecného práva, přičemž zároveň zdůrazňuje, že analogické používání těchto pravidel je obtížné<sup>4</sup>.

Španělský občanský zákoník stanoví v člancích 1261 a 1275 o základních podmínkách platnosti smluv podle španělského práva:

- článek 1261:

„Smlouva existuje, jen pokud jsou splněny tyto podmínky:

- 1) strany souhlasí,
- 2) předmět smlouvy je určitý,
- 3) existuje důvod pro uzavření závazku“;

- článek 1275:

„Smlouvy uzavřené bez důvodu nebo z protiprávního důvodu nemají žádný účinek. Důvod je protiprávní, jestliže je v rozporu se zákony nebo s morálkou.“

4. Španělské království seznámilo Komisi s textem návrhu zákona o částečné reformě a o přizpůsobení španělské obchodní právní úpravy směrnicím EHS o právu společností<sup>5</sup>, v němž se v důvodové zprávě říká:

„Důležitou novinkou je začlenění dvou ustanovení o neplatnosti společnosti, která jsou sice přidána proto, aby vyhověla směrnicím Společenství, ale zároveň vyplňují značnou mezeru v našem právu společností. Jednak výslovně omezují důvody neplatnosti pouze na případy, které stanoví zákon, a vylučují jakékoliv jiné důvody, vzhledem k tomu, jak závažné jsou důsledky neplatnosti, kterou může vyslovit jedině soudce. Na druhé straně neplatnost, která vede k likvidaci společnosti, nesmí poškozovat její věřitele, protože prohlášení neplatnosti nemá vliv na platnost závazků nebo dluhů společnosti vůči třetím osobám.“

<sup>3</sup> Boletín oficial č. 199 ze dne 18. 7. 1951, oprava v BOE č. 218 ze dne 6. 8. 1951

<sup>4</sup> Viz J. Garrigues: Curso de Derecho Mercantil, sv. 1, Madrid 1982, s. 435 a násl.

<sup>5</sup> Ministerstvo spravedlnosti: Doplněk k bulletinu č. 1469 ze dne 5. 10. 1987, ročník XLI, Madrid 1987

Ustanovení čl. 32 písm. f) „Důvody neplatnosti“ výše zmíněného předběžného návrhu stanoví:

„...“

8. Neplatnost společnosti musí být prohlášena soudním rozhodnutím a pouze z následujících důvodů:

- 1) nedošlo k sepsání notářského zápisu o založení společnosti nebo nebyl proveden zápis do obchodního rejstříku,
- 2) předmět podnikání je protiprávní nebo v rozporu s veřejným pořádkem,
- 3) v zakládací listině nebo ve stanovách není uvedeno jméno společnosti, vklady společníků, výše upsaného kapitálu, předmět podnikání nebo pokud nebyl splacen minimální kapitál společnosti podle článku 10,
- 4) všichni zakládající společníci jsou nezpůsobilí k právním úkonům,
- 5) zakládací listina nevyjadřuje skutečnou vůli alespoň dvou zakládajících společníků, jestliže společníků musí být více než jeden podle čl. 12 odst. 1 tohoto zákona.

9. Kromě případů uvedených v předchozím odstavci není možno rozhodnout o neexistenci nebo o absolutní nebo relativní neplatnosti společnosti.“

5. Od té doby byl tento předběžný návrh zákona přijat jako zákon 19/1989 ze dne 25. července 1989<sup>6</sup>. Článek 31 přidaný do čtvrtého oddílu („Neplatnost společnosti“) přebírá čtyři poslední případy neplatnosti z předběžného návrhu.

Podle závěrečných ustanovení vstupuje tento zákon v platnost dne 1. ledna 1990.

## II – Skutkové okolnosti a řízení

Společnost Marleasing SA předložila dne 29. září 1987 k Juzgado de Primera Instancia e Instrucción č. 1 v Oviedu žalobu na neplatnost společenské smlouvy společnosti La Comercial Internacional de Alimentación SA z důvodu, že se jedná o fiktivní společnost, a na zrušení její společenské smlouvy pro bezdůvodnost, a podpůrně žalobu na zrušení výše zmíněné společenské smlouvy a zakládací listiny z důvodu porušování práv věřitelů a dále podpůrně žalobu na zrušení nepeněžitého vkladu společnosti Barviesa SA ve prospěch společnosti La Comercial Internacional de Alimentación SA z důvodu porušování práv věřitelů.

Důvodem pro tuto žalobu bylo, že žalovaná společnost, založená dne 7. dubna 1987, byla vytvořena obchodní společností Barviesa a dvěma dosazenými bílými koňmi z jediného důvodu – dostat majetek posledně jmenované společnosti z dosahu věřitelů, mezi nimiž byla i společnost Marleasing SA. Žaloba se zakládala na obecných ustanoveních občanského zákoníku, zejména článku 1261 o podmínkách pro existenci smluv a článku 1275 o neúčinnosti bezdůvodných smluv.

<sup>6</sup> Zákon 19/1989 ze dne 25. července 1989 o částečné reformě a o přizpůsobení španělské obchodní právní úpravy směrnicí EHS o právu společností

Žalovaná společnost navrhla zamítnutí žaloby v plném rozsahu a dovolávala se zejména toho, že první směrnice, jejíž článek 11 uvádí úplný výčet případů, kdy může být akciová společnost prohlášena za neplatnou, neuvádí mezi těmito případy bezdůvodnost.

Vnitrostátní soud sdělil, že první směrnice nebyla Španělským královstvím provedena, ačkoliv Španělsko má tuto povinnost již od 1. ledna 1986 podle článku 395 aktu o přistoupení. Vnitrostátní soud byl tedy toho názoru, že spor vyvolává otázku přímého účinku směrnic Společenství, které členské státy k danému termínu neprovedly, na vztahy mezi soukromými osobami. Tím, že první směrnice v článku 11 uvádí taxativní výčet důvodů pro neplatnost, není ponechána žádná volnost v rozhodování pro rozšíření těchto důvodů podle vnitrostátního práva. Navíc, jestliže by směrnice měla přímý účinek ve vztahu k soukromým osobám, pak by neplatnost akciové společnosti měla širší dopad než jen na úzký rámec vztahů mezi soukromými osobami, neboť by se týkala zájmů společníků a třetích osob, jejichž ochrana je zaručena čl. 54 odst. 3 písm. g) Smlouvy o EHS.

Usnesením ze dne 13. března 1989 přerušil vnitrostátní soud řízení a v souladu s článkem 177 Smlouvy o EHS, položil Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Je článek 11 směrnice Rady č. 68/151/EHS ze dne 9. března 1968, která nebyla provedena do vnitrostátního práva, přímo použitelný, aby se tak zabránilo prohlášení neplatnosti akciové společnosti z jiného důvodu než z důvodů uvedených v tomto článku?“

Předkládací usnesení bylo zapsáno v kanceláři Soudního dvora dne 3. dubna 1989.

V souladu s článkem 20 Protokolu o statutu Soudního dvora EHS předložila písemné vyjádření Komise Evropských společenství, zastoupená A. Caeirem, právním poradcem Komise a D. Callejou, pracovníkem právní služby Komise, jako zmocněnci, a žalující společnost v původním řízení, zastoupená advokátem J. R. Buzón Ferrerem, členem advokátní komory v Oviedu.

Po vyslechnutí zprávy soudce zpravodaje a stanoviska generálního advokáta rozhodl Soudní dvůr o zahájení ústní části řízení bez dokazování. Podle čl. 95 odst. 1 a 2 jednacího řádu přidělil Soudní dvůr rozhodnutím ze dne 17. ledna 1990 tuto věc šestému senátu.

### **III – Písemná vyjádření předložená Soudnímu dvoru**

Komise Evropských společenství připomíná, že podle ustálené judikatury Soudního dvora<sup>7</sup> se jednotlivec může dovolávat jasných, nepodmíněných a dostatečně přesných ustanovení směrnice Společenství vůči kterémukoliv veřejnému orgánu členského státu, který nesplnil svoji povinnost zapracovat danou směrnicí do vnitrostátního právního řádu ve lhůtě, kterou tato směrnice stanoví.

Dále Komise klade otázku, zda je v rámci práva Společenství přípustné, aby se ustanovení směrnice dovolával jedinec v rámci právního vztahu k jinému jedinci, jestliže směrnice nebyla provedena do právního řádu členského státu, jemuž je určena, po skončení lhůty stanovené pro její provedení.

<sup>7</sup> Viz zejm. rozsudek ve věci 8/81, Becker v. Finanzamt Münster-Innenstadt, Recueil 1982

Odpověď na tuto otázku je zřejmě záporná. Komise v tomto ohledu připomíná, že Soudní dvůr ve svém rozsudku Marshall<sup>8</sup> říká jasně:

„...“

Podle článku 189 Smlouvy existuje závazná povaha směrnice, která zakládá možnost dovolávat se této směrnice před vnitrostátním soudem, jen vůči ‚každému členskému státu, jemuž je určena‘. Z toho vyplývá, že směrnice sama o sobě nemůže zakládat povinnosti pro jednotlivce a že samotného ustanovení směrnice se není možno vůči takové osobě dovolávat.”

Z výše uvedeného a z převažující právní teorie vyplývá, že směrnice Společenství nemají „horizontální“ právní účinek a že se jejich ustanovení není možno dovolávat v rámci právních vztahů mezi jednotlivci. Zásadní námitkou je zde nepochybně to, že opačné řešení by do právních vztahů mezi jednotlivci vneslo právní nejistotu.

Komise je toho názoru, že článek 11 první směrnice, jehož hlavním cílem je zajistit co největší právní jistotu tím, že vymezení případy neplatnosti společností, které mají právní subjektivitu, ukládá členským státům, jimž je určena, povinnost dosáhnout jasného, bezpodmínečného a dostatečně přesného výsledku.

Judikatura Soudního dvora však nedovoluje, aby se takového ustanovení směrnice, která nebyla provedena do vnitrostátního práva ve stanovené lhůtě, jak je tomu v daném případě, mohl dovolávat jedinec vůči jinému jedinci, kterému, v souladu s článkem 189 Smlouvy o EHS, není směrnice určena. A zvláště tomu tak musí být v tak citlivé záležitosti, jako je právo společností, v níž se režim Společenství musí vykládat jednotně vzhledem k žádoucí rovnováze v ochraně zájmů akcionářů, věřitelů a třetích osob obecně. Právní nejistota, kterou by způsobila možnost dovolávat se ustanovení směrnice Společenství vůči jinému jednotlivci, který důvěřuje platnému vnitrostátnímu právu, je zřejmá. Není zřejmě přípustné dovolávat se proti jednotlivci tohoto ustanovení aktu Společenství, jehož zveřejnění není povinné a který mu není určen.

V důsledku toho je tedy třeba na otázku položenou španělským soudem zřejmě odpovědět záporně.

Komise je nicméně toho názoru, že původní španělská právní úprava do značné míry, i když ne zcela, zahrnovala základní zásady uvedené v první směrnici. Hlavní rozpor mezi směrnicí a původním španělským zákonem o akciových společnostech nebo přesněji mezi směrnicí a tím, jak tento zákon vykládá právní teorie, spočívá v tom, že směrnice připouští jako důvody pro neplatnost jen ty důvody, které jsou v ní výslovně uvedeny (čl. 11 odst. 2), zatímco původní zákon v tomto bodě mlčí.

Tuto mezeru – kterou španělský zákonodárce výslovně uznává v textu důvodové zprávy k výše zmíněnému předběžnému návrhu zákona – je možno podle právní teorie vyplnit použitím obecných pravidel pro smlouvy podle občanského práva – a dále důvody, které vyplývají z nedodržování pravidel obchodního práva o zakládání akciových společností (neexistující nebo neplatný základní údaj na dokumentu, neúplný úpis základního kapitálu atd.).

---

<sup>8</sup> Rozsudek Soudního dvora ve věci 152/84, Marshall v. Southampton and South-West Hampshire Area Health Authority, Recueil 1986

S přihlédnutím k výše uvedenému je Komise toho názoru, že je třeba si položit otázku, zda mezeru v právu ohledně neplatnosti akciových společností by bylo možno zaplnit nikoliv na základě obecných pravidel pro smlouvy podle občanského práva, ale použitím zásad a pravidel práva Společenství, které obsahuje první směrnice.

Španělské království mělo přijmout potřebná opatření pro sladění svého vnitrostátního práva s právem Společenství do 1. ledna 1986.

Původní španělská právní úprava se však již také ubírala tímto směrem a snažila se dosáhnout stejných cílů jako první směrnice o právu společností.

Za těchto podmínek se nezdá, i když chybí výslovné ustanovení původních španělských předpisů o důvodech pro neplatnost společností, že by vnitrostátní soud nemohl zaplnit tuto mezeru ve svém vnitrostátním právním řádu tím, že vyloží vnitrostátní právo v souladu se směrnicí, zejména s ustanovením čl. 11 odst. 2, který výlučně stanoví případy, kdy je možno rozhodnout o neplatnosti společnosti.

Jestliže může vnitrostátní soudce vybírat mezi různými výklady svého vnitrostátního práva, zastává Komise názor, že není možné zabránit tomuto soudnímu orgánu, aby vybral výklad, který je v souladu se směrnicí Společenství. Nejednalo by se tedy o nahrazení vnitrostátního práva směrnicí, která ještě nebyla provedena do španělského práva, a které se nebylo možno dovolávat vůči jednotlivci, ani by nešlo o to nutit vnitrostátního soudce, aby vybral výklad „contra legem“ tím, že by přímo použil směrnicí Společenství, protože výslovně použitelné vnitrostátní ustanovení neexistovalo.

Je pouze třeba vzít v úvahu, že neexistují-li podmínky pro to, aby směrnice měla plný účinek ve vnitrostátním právu, mechanismus výkladu ustanovení vnitrostátního práva v souladu s právem Společenství umožňuje zachovávat zásady práva Společenství. V důsledku působení tohoto mechanismu by se mohlo stát, že výklad vnitrostátního práva v souladu s právem Společenství nabude převahy nad obecně přijímanými pravidly pro výklad ve vnitrostátním právu, ale právě z důvodů zásady, že právo Společenství má převahu, je třeba považovat za nedovolené každé výkladové pravidlo, které by mohlo být na překážku dosažení výsledku, jaký zamýšleli autoři směrnice.

Jelikož Španělsko vstoupilo do Evropských společenství, má španělský soudce k dispozici nový právní řád, o nějž se může opírat při výkladu vnitrostátního práva v určitých záležitostech. Tento právní řád je nedílnou součástí vnitrostátního práva, protože vnitrostátní soudce je zároveň soudce Společenství. Vnitrostátnímu soudci nelze odeprít možnost, aby se při výkladu svého vnitrostátního práva, v němž existuje mezeru, odvolával na řešení, kterého chce dosáhnout zákonodárce Společenství. Není možné zabránit tomu, aby tento španělský soud vykládal původní španělský zákon v souladu s řešením, které se používá v jiných členských státech Společenství.

Žalobkyně v původním řízení zastává názor, že směrnice není na danou věc použitelná.

Je pravda, že směrnice jsou zavazující jen pro členské státy v souladu s čl. 189 odst. 3 Smlouvy o EHS a mají účinek jen na členské státy, jimž jsou určeny a jejich obsah nemůže přímo zavazovat jednotlivce.

Podle definice je směrnice neúplná norma, která tedy nemá žádný horizontální účinek mezi jednotlivci. Na jednotlivce se přímo vztahují pouze vnitrostátní prováděcí ustanovení ke směrnici.

Soudní dvůr sám nepřiznává směrnícím, které ve stanovené lhůtě nebyly provedeny, přímý účinek ve vztazích mezi jednotlivci, jenž by mohl vést k nejistotě pro stranu ve sporu, protože by musela při obhajobě ve sporech podle vnitrostátního práva mít vyčerpávající znalosti o směrnících, zejména bereme-li v úvahu, že zveřejnění směrnice není jednou z podmínek pro to, aby vstoupily v platnost.

Obecně řečeno směrnice nezakládají práva, jichž by se jednotlivci mohli dovolávat před soudy. A dále není možno jednotlivci vytýkat, že nesplnil povinnost, která se jej přímo netýká, protože je určena někomu jinému, tj. členským státům.

V projednávané věci se spor odehrává mezi dvěma španělskými obchodními společnostmi, které jsou usazeny a mají sídlo na španělském území, a je veden o otázce občanského a obchodního práva; z toho plyne, že nejsou důvody pro široký výklad použití první směrnice, jelikož konkrétně tato směrnice neobsahuje žádné ustanovení, které by naznačovalo – výjimečně – že, ačkoliv je určena pouze členským státům, vztahuje se také na jednotlivce. Směrnice rovněž nemá přímou návaznost na některý článek Smlouvy nebo některého nařízení, což by ji mohlo zařadit mezi výjimečně použitelné texty.

Směrnice říká ve svém názvu, v preambuli i v textu, že je přijata „na ochranu zájmů společníků a třetích osob“. Nejlepší způsob, jak chránit zájmy třetích osob, je samozřejmě zakázat, aby se právě pod ochranou širokého výkladu směrnice, jež není nijak zásadní, zakládaly fiktivní společnosti, které pohltí majetek společností, jež byly jejich předchůdkyněmi, a tím zcela znemožní, aby byly uspokojeny nároky jejich věřitelů a brání tak plnění závazků a smluv.

#### Právní otázky:

<sup>1</sup> Usnesením ze dne 13. března 1989, které Soudní dvůr obdržel dne 3. dubna 1989, položil Juzgado de Primera Instancia e Instrucción č. 1 v Oviadu v souladu s článkem 177 Smlouvy o EHS předběžnou otázku týkající se výkladu článku 11 směrnice Rady 68/151/EHS ze dne 9. března 1968, o koordinaci ochranných opatření, která jsou na ochranu zájmů společníků a třetích osob vyžadována v členských státech od společností ve smyslu čl. 58 druhého pododstavce Smlouvy, za účelem dosažení rovnocennosti těchto opatření (Úř. věst. L 65, s. 8).

<sup>2</sup> Tyto otázky vyvstaly v rámci sporu mezi společností Marleasing SA, která je žalobkyní v původním řízení, a několika žalovanými společnostmi, mezi něž patří La Comercial Internacional de Alimentación SA (dále jen „La Comercial“). Tato společnost byla založena ve formě akciové společnosti třemi osobami, mezi něž patří společnost Barviesa, která vložila své vlastní jmění.

<sup>3</sup> Z odůvodnění předkládacího usnesení vyplývá, že na základě článků 1261 a 1275 španělského občanského zákoníku, podle něhož smlouvy, které nemají důvod nebo jejichž důvod je nezákonný, nemají žádný právní účinek, podává společnost Marleasing hlavní žalobu na zrušení společenské smlouvy, kterou se zakládá společnost La Comercial, a to z toho důvodu, že pro založení této společnosti není žádný právní důvod, že se jedná o fiktivní založení společnosti, a že byla založena, aby poškodila práva věřitelů společnosti Barviesa, jež je spoluzakladatelkou

žalované společnosti. La Comercial odmítá žalobu v plném rozsahu a dovolává se zejména toho, že výše zmíněná směrnice 68/151 a její článek 11, který uvádí taxativní výčet případů neplatnosti akciových společností, nezahrnuje do tohoto výčtu neexistenci právního důvodu.

4 Vnitrostátní soud připomíná, že podle článku 395 aktu o přistoupení Španělského království a Portugalské republiky k Evropským společenstvím (Úř. věst. 1985 L 302, s. 23) mělo Španělské království uvést směrnici v platnost ke dni svého přistoupení, ale toto provedení do vnitrostátního práva se neuskutečnilo ani k datu předkládacího usnesení. Vnitrostátní soud tedy dospěl k závěru, že spor vyvolává otázku výkladu práva Společenství, a proto položil Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Je článek 11 směrnice Rady č. 68/151/EHS ze dne 9. března 1968, která nebyla provedena do vnitrostátního práva, přímo použitelný, aby se tak zabránilo prohlášení neplatnosti akciové společnosti z jiného důvodu než z důvodů uvedených v tomto článku?“

5 Pro podrobnější popis skutkových okolností věci, průběhu řízení a písemných vyjádření předložených Soudnímu dvoru se odkazuje na zprávu k jednání. Tyto údaje ze spisu jsou dále převzaty pouze v míře nezbytné pro úvahy Soudního dvora.

6 Co se týče otázky, zda se může jednotlivec dovolávat směrnice vůči vnitrostátnímu zákonu, je dobré připomenout ustálenou judikaturu Soudního dvora, podle níž směrnice sama o sobě nemůže zakládat povinnosti pro jednotlivce, a není tedy možno se dovolávat samotného ustanovení směrnice vůči takové osobě (rozsudek ze dne 26. února 1986, Marshall, 152/84, Recueil s. 723).

7 Ze spisu nicméně vyplývá, že vnitrostátní soud se v podstatě chce dozvědět, zda vnitrostátní soudce, který má rozsoudit spor v záležitosti, jež spadá do působnosti výše zmíněné směrnice 68/151, musí vykládat své vnitrostátní právo z hlediska znění a účelu této směrnice, aby se zabránilo prohlášení neplatnosti akciové společnosti z jiného důvodu než z důvodů uvedených v článku 11 této směrnice.

8 Aby bylo možné odpovědět na tuto otázku, je třeba připomenout, jak uvádí Soudní dvůr ve svém rozsudku ze dne 10. dubna 1984, Von Colson a Kamann (14/83, Recueil, s. 1891, bod 26), že z určité směrnice vyplývající povinnost členských států dosáhnout výsledku předpokládaného touto směrnicí, stejně jako jejich závazek podle článku 5 Smlouvy, že učiní veškerá vhodná obecná i zvláštní opatření k plnění této povinnosti, jsou závazné pro všechny orgány členských států, včetně soudních orgánů v rámci jejich pravomocí. Z toho vyplývá, že při použití vnitrostátního práva, a to ustanovení přijatých před přijetím i po přijetí dotyčné směrnice, musí vnitrostátní soud, který má provést výklad, postupovat co nejvíce podle znění a účelu směrnice, aby se dosáhlo výsledku, který tato směrnice stanoví, a aby se tím vyhovělo čl. 189 odst. 3 Smlouvy.

9 Z toho plyne, že požadavek na výklad vnitrostátního práva v souladu s článkem 11 výše zmíněné směrnice 68/151 zakazuje vykládat ustanovení vnitrostátního práva o akciových společnostech tak, aby bylo možno rozhodnout o neplatnosti akciové společnosti z jiných důvodů než z těch, jejichž taxativní výčet je uveden v článku 11 této směrnice.



- <sup>10</sup> Pokud jde o to, jak je třeba vykládat článek 11 směrnice, a zejména jeho odst. 2 písm. b), je třeba říci, že toto ustanovení zabraňuje právním předpisům členských států stanovit možnost soudního prohlášení neplatnosti z jiných důvodů, než které směrnice uvádí v taxativním výčtu a mezi nimiž je důvod spočívající v předmětu podnikání, který je protiprávní nebo je v rozporu s veřejným pořádkem.
- <sup>11</sup> Podle Komise je třeba vykládat výraz „předmět podnikání společnosti“ v tom smyslu, aby se týkal výlučně předmětu podnikání společnosti tak, jak je popsán v zakládací listině nebo ve stanovách. Z toho vyplývá, že prohlášení o neplatnosti společnosti nemůže být učiněno na základě činnosti, kterou skutečně provádí, jako, například, že okrádá věřitele zakladatelů.
- <sup>12</sup> Toto tvrzení je třeba přijmout. Jak vyplývá z odůvodnění směrnice 68/151, jejím cílem bylo omezit případy neplatnosti a zpětného účinku prohlášení neplatnosti, aby byla zajištěna „právní jistota ve vztazích mezi společnostmi a třetími osobami a stejně tak mezi společníky“ (šestý bod odůvodnění). A navíc, ochrana třetích osob „musí být zajištěna předpisy, které v co největší míře omezují důvody neplatnosti závazků přijatých jménem společnosti“. Z toho tedy vyplývá, že každý důvod pro neplatnost stanovený v článku 11 směrnice musí být vykládán restriktivně. Za těchto okolností je třeba slova „předmět podnikání společnosti“ chápat tak, že se týkají předmětu podnikání společnosti, jak je popsán v zakládací listině nebo ve stanovách.
- <sup>13</sup> Na položenou otázku je tedy třeba odpovědět tak, že vnitrostátní soud, který má rozhodnout spor v záležitosti, jež spadá do působnosti směrnice 68/151, musí vykládat své vnitrostátní právo z hlediska znění a účelu této směrnice tak, aby se zabránilo prohlášení neplatnosti akciové společnosti z jiného důvodu než z důvodů uvedených v článku 11 této směrnice.

#### **K nákladům řízení**

- <sup>14</sup> Výdaje vzniklé Komisi Evropských společenství, jež předložila Soudnímu dvoru vyjádření, se nenahrazují. Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu k řízení před vnitrostátním soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud.

Z těchto důvodů

SODNÍ DVŮR (šestý senát)

o odpovědi na otázku, kterou mu položil Juzgado de Primera Instancia e Instrucción č. 1 v Oviedu svým usnesením ze dne 13. března 1989, rozhodl takto:

**Vnitrostátní soud, který má rozhodnout spor v záležitosti, jež spadá do působnosti směrnice Rady 68/151/EHS ze dne 9. března 1968 o koordinaci ochranných opatření, která jsou na ochranu zájmů společníků a třetích osob vyžadována v členských státech od společností ve smyslu čl. 58 druhého pododstavce Smlouvy, za účelem dosažení rovnocennosti těchto opatření, musí vykládat své vnitrostátní právo z hlediska znění a účelu této směrnice tak, aby se zabránilo prohlášení neplatnosti akciové společnosti z jiného důvodu než z důvodů uvedených v článku 11 této směrnice.**